

V I Lenin

Om den revolutionära frasen

När jag sade på ett partimöte, att den revolutionära frasen om det revolutionära kriget kan tillintetgöra vår revolution, förebråddes jag för skärpa i polemiken. Men det förekommer moment som gör det till en plikt att ställa en fråga med all skärpa och kalla saker och ting vid deras rätta namn. Eljest föreligger en risk att både partiet och revolutionen kan vållas obotlig skada.

Den revolutionära frasen brukar oftast vara en sjukdom hos revolutionära partier då dessa partier direkt eller indirekt genomför förbindelse, förbund eller sammanflätning mellan proletära och småborgerliga element och då de revolutionära händelsernas förlopp uppvisar stora och snabba omkastningar. Den revolutionära frasen är en upprepning av revolutionära paroller utan hänsyn till de objektiva omständigheterna under ifrågavarande omkastning av händelserna, under ifrågavarande läge. Parollerna är utomordentliga, tilldragande, berusande, men de saknar grund. Detta är den revolutionära frasens natur.

Låt oss granska åtminstone de viktigaste grupperna av argument för ett revolutionärt krig i Ryssland nu, i januarifebruari 1918, och den objektiva verklighetens konfrontation med denna paroll kommer att besvara frågan om den av mig använda karakteristiken var riktig.

1

Vår press har alltid talat om nödvändigheten av att förbereda ett revolutionärt krig, ifall socialismen segrar i ett land och kapitalismen bevaras i grannländerna. Det är obestridligt.

Frågan är hur dessa förberedelser har gått till *i praktiken* efter vår oktoberrevolution.

Dessa förberedelser gick så till att vi tvingades demobilisera armén, vi var tvungna att göra detta, tvungna av omständigheter så uppenbara, vägande och oöverstigliga att det inte alls uppstod en "strömning" eller en stämning i partiet mot demobiliseringen. Överhuvudtaget höjdes inte en enda röst mot demobiliseringen. Den som önskar *tänka över* de klassmässiga orsakerna till ett så ovanligt fenomen som den socialistiska sovjetrepublikens demobilisering av armén utan att kriget med den imperialistiska grannstaten avslutats, han finner utan alltför stor möda dessa orsaker i det sociala systemet i det efterblivna småbondelandet som efter tre års krig bringats till yttersta förfall. Mångmiljonarmén demobiliserades och Röda armén började skapas enligt principen om *frivillighet* – detta är fakta.

Konfrontera med dessa fakta orden om revolutionärt krig i januari-februari 1918 och den revolutionära frasens natur står klar för er.

Om t ex petrograd- och moskvaorganisationernas "förfäktande" av ett revolutionärt krig inte hade varit en fras, så skulle vi ha haft andra *fakta* från oktober till januari: vi skulle ha haft en beslutsam kamp mot demobiliseringen från deras sida. Något sådant var det inte ens tal om.

Vi skulle ha sett att petrograd- och moskvaorganisationerna skickade *tiotusentals* agitatorer och soldater till fronten och att dagliga nyheter strömmade in därifrån om deras kamp mot demobiliseringen, om framgångarna för denna kamp, om avbrott i demobiliseringen.

Något sådant förekom inte.

Vi skulle ha sett hundratals meddelanden om regementen, som formerades till en röd armé, terroristiskt hejdade demobiliseringen och förnyade försvaret och befästningarna mot en eventuell offensiv av den tyska imperialismen.

Något sådant förekom inte. Demobiliseringen pågår för fullt. Den gamla armén existerar inte. Den nya håller endast på att uppstå.

Den som inte vill låta sig sövas av ord, deklamationer och hojtande kan inte undgå att se att ”parollen” om revolutionärt krig i februari 1918 är den tommaste fras, som inte har någon reell och objektiv täckning. Känsla, önskningar, harm, indignation – det är denna parolls enda *innehåll* i nuvarande situation. Och en paroll som bara har ett sådant innehåll kallas just en revolutionär fras.

Vårt eget partis och hela sovjetmaktens verksamhet, petrograd- och moskvabolsjevikernas verksamhet har visat, att man än *så länge* inte lyckats komma längre än till de första stegen vid upprättandet av en frivillig röd armé. Att gömma sig för detta obehagliga faktum – men det är ett faktum – under deklamationernas skugga och samtidigt inte bara underlåta att hindra demobiliseringen utan också att *göra invändningar* mot den, det innebär att berusa sig med klang av ord.

En karakteristisk bekräftelse av det sagda är det faktum att t ex i vårt partis centralkommitté *majoriteten* av de mest kända motståndarna till en separatfred röstade mot ett revolutionärt krig, röstade mot det både i januari och februari. Vad innebär detta faktum? Det innebär att omöjligheten av ett revolutionärt krig är allmänt erkänd av alla som inte fruktar att se sanningen i vitögat.

I sådana fall slingrar man sig eller söker slingra sig undan sanningen. Låt oss ta undanflykterna i betraktande.

2

Den första undanflykten. Frankrike led 1792 lika mycket av förfall men det revolutionära kriget läkte allt, inspirerade alla, väckte entusiasm och besegrade allt. Endast de som inte tror på revolutionen, endast opportunisterna kan under vår mera djupgående revolution uttala sig mot ett revolutionärt krig.

Låt oss jämföra denna undanflykt eller detta argument med fakta. Det är ett faktum, att i Frankrike i slutet av 1700-talet skapades *först den ekonomiska grundvalen* för det nya, högre produktionssättet, medan den mäktiga revolutionära armén uppstod som ett resultat, som en överbyggnad. Tidigare än andra länder kastade Frankrike av sig feodalismen, sopade bort den *efter några år* av segerrik revolution och ledde folket – som inte var uttröttat av något krig, som erövrat frihet och jord och förstärkts genom feodalismens avskaffande – till krig mot en rad ekonomiskt och politiskt outvecklade folk.

Jämför det nutida Ryssland med detta faktum. En otrolig krigströtthet. *Ännu* finns det inget nytt ekonomiskt system som är högre än den organiserade statskapitalismen i det tekniskt välutrustade Tyskland. Det håller bara på att grundas. Vår bonde har blott lagen om jordens socialisering men inte ett enda år av fritt (från godsägaren och från krigets plågor) arbete. Vår arbetare har börjat kasta av sig kapitalisten men har ännu inte hunnit med att organisera produktionen, ordna produktutbytet, organisera spannmålsförsörjningen och *höja* arbetsproduktiviteten.

Vi har gripit oss an med detta, vi har slagit in på denna väg men det står klart att ett nytt, ekonomiskt högre system *ännu inte existerar*.

En besegrad feodalism, en konsoliderad borgerlig frihet och en mätt bonde mot feodala länder – detta var den ekonomiska grunden för 1792-93 års ”under” på det militära området.

Ett småbondeland, hungrigt och utpinat av kriget, som bara börjat läka sina sår, mot en tekniskt och organisatoriskt högre arbetsproduktivitet – sådant är det objektiva läget i början av 1918.

Det är därför som allehanda erinringar om 1792 osv är en enda revolutionär fras. Man upprepar paroller, ord och stridsrop men är rädd att analysera den objektiva verkligheten.

3

Den andra undanflykten. Tyskland ”kan inte anfalla”, den växande revolutionen *där* tillåter det inte.

Att tyskarna ”inte kan anfalla”, detta argument har motståndarna till en separatfred upprepat miljoner gånger i januari och början av februari 1918. De försiktigaste av dem fastställde – naturligtvis ungefärligt – sannolikheten av att tyskarna inte kan anfalla till 25-33 procent.

Fakta har vederlagt dessa beräkningar. Motståndarna till en separatfred viftar också här mycket ofta bort fakta i fruktan för deras järnhårda logik.

Vad var orsaken till detta misstag som verkliga revolutionärer (och inte känslans revolutionärer) måste kunna erkänna och analysera?

Var det att vi överhuvudtaget manövrerade och agiterade *i samband* med fredsförhandlingarna? Nej, det var det inte. Vi var tvungna att manövrera och agitera. Men vi var också tvungna att bestämma ”rätt tid” såväl för manövrer och agitation – så länge det var möjligt att manövrera och agitera – som också för avbrott på alla manövrer då frågan ställdes på sin spets.

Orsaken till felet var att vår inställning till revolutionärt samarbete med de tyska revolutionära arbetarna förvandlades till en fras. Vi hjälpte de tyska revolutionära arbetarna och fortsätter att hjälpa dem med allt vad vi kan – med förbrödring, agitation, publicering av hemliga fördrag o d. Det var hjälp i handling, en verklig hjälp.

Vissa av våra kamraters deklARATION – ”tyskarna kan inte anfalla” – var däremot en fras. Vi har nyligen upplevt revolutionen hos oss. Vi vet alla utmärkt väl varför det var lättare att *börja* revolutionen i Ryssland än i Europa. Vi såg att vi inte kunde hindra den ryska imperialismens offensiv i juni 1917, trots att vi redan hade en revolution som inte bara hade börjat, som inte bara hade störtat monarkin utan också hade skapat sovjeter överallt. Vi såg, vi visste och vi klaggjorde för arbetarna att krig förs av regeringar. För att stoppa bourgeoisins krig är det nödvändigt att störta bourgeoisins regering.

Deklarationen ”tyskarna kan inte anfalla” fick därför samma innebörd som deklARATIONEN ”vi vet att Tysklands regering kommer att störtas *inom de närmaste veckorna*”. I verkligheten visste vi det inte och kunde inte heller veta det och därför var deklARATIONEN en fras.

Det är en sak att vara övertygad om att den tyska revolutionen håller på att mogna och ge betydande hjälp till denna mognad, att efter måttet av sina krafter tjäna den genom *arbete*, med agitation och förbrödring, vad ni vill, bara det sker genom *arbete* för denna mognad. Här består den revolutionära proletära internationalismen.

Det är en annan sak att direkt eller indirekt, öppet eller förtäckt deklARERA att den tyska revolutionen *redan mognat* (fastän det veterligen inte är så) och grunda sin taktik på detta. Här finns inte ett uns av revolutionär anda, detta är bara frasmakeri.

Detta är orsaken till felet, det ”stolta, lysande, spektakulära och klangfulla” påståendet att ”tyskarna kan inte anfalla”.

4

Påståendet att ”vi hjälper den tyska revolutionen genom att motstå den tyska imperialismen och därmed för vi Liebknechts seger över Wilhelm närmare” är endast en variant av samma svulstiga nonsens.

Liebknechts seger – möjlig och oundviklig när den tyska revolutionen har mognat – befriar oss naturligtvis från alla internationella svårigheter, inklusive ett revolutionärt krig. Liebknechts seger befriar oss från följderna av varje dumhet från vår sida. Rättfärdigar verkligen detta dumma handlingar?

Är varje ”motstånd” mot den tyska imperialismen en hjälp åt den tyska revolutionen? Den som något vill tänka över eller åtminstone erinra sig den revolutionära rörelsens historia i Ryssland ser lätt att bara ett *ändamålsenligt* motstånd mot reaktionen tjänar revolutionen. Under ett halvsekels revolutionära rörelse i Ryssland har vi upplevt och sett en massa exempel på oändamålsenligt motstånd mot reaktionen. Vi marxister har alltid varit stolta över att vi bestämde ändamålsenligheten i den ena eller andra kampformen genom en strikt beräkning av masskrafterna och de ömsesidiga klassförhållandena. Vi sade: ett uppror är inte alltid ändamålsenligt, utan bestämda massförutsättningar är det ett äventyr; mycket ofta har vi fördömt de mest hjältemodiga former av individuellt motstånd som oändamålsenliga och skadliga från revolutionens synpunkt. På grund av bitter erfarenhet förkastade vi 1907 motståndet mot deltagande i tredje riksduman som oändamålsenligt osv, osv.

För att hjälpa den tyska revolutionen måste man antingen begränsa sig till propaganda, agitation och förbrödring, så länge krafter saknas för ett fast, allvarligt och beslutsamt slag i en öppen militär sammandrabbning eller upprorskfrontation, eller gå till en sådan sammandrabbning eller konfrontation *i vetskap om* att man därmed inte hjälper fienden.

Det är klart för alla (utom för dem som är helt berusade av frasen), att det är ett äventyr som inte hjälper de tyska arbetarna utan försvårar deras kamp, ett äventyr som underlättar deras och vår fiendes sak, om man går till en allvarlig upprorskfrontation eller en militär sammandrabbning *i vetskap om* att krafter saknas, *i vetskap om* att armé saknas.

5

Det finns ytterligare en undanflykt, så barnsligt löjlig att jag aldrig skulle ha trott på möjligheten av ett sådant argument, om jag inte hade hört det med mina egna öron.

”Också i oktober sade ju opportunisterna till oss, att vi inte hade några krafter, inte några trupper, inte några kulsprutor, inte någon utrustning, men allt detta kom under kampen, när kampen klass mot klass inleddes. Allt detta kommer också under det ryska proletariats kamp mot den tyska kapitalistklassen, och det tyska proletariatet kommer till vår hjälp.”

I oktober låg saken så till att vi exakt beräknade just masskrafterna. Vi inte bara trodde, vi *visste* bestämt på grundval av erfarenheterna från de *massomfattande* valen till sovjeterna att arbetarna och soldaterna i september och i början av oktober till sitt väldiga flertal *redan* hade gått över på vår sida. Vi visste åtminstone från voteringarna på demokratiska konferensen, att koalitionen hade gjort fiasko också bland bönderna, dvs vår sak hade *redan* segrat.

De *objektiva* förutsättningarna för upprorskampen i oktober var följande:

- 1) soldaterna hade inte längre någon piska över sig: den avskaffades i februari 1917 (Tyskland har ännu inte mognat till ”sitt” februari);
- 2) soldaterna såväl som arbetarna hade fått nog av koalitionen och avslutat sitt medvetna, genomtänkta och djupt kända *återtåg* från den.

Av detta, enbart av detta framgick *riktigheten i parollen* ”för ett uppror” *i oktober* (denna paroll skulle ha varit oriktig i juli, då vi *inte* heller ställde den).

Opportunisternas misstag i oktober var inte att de ”bekymrade sig” om de objektiva förutsättningarna (bara barn kan tro det) utan att de bedömde *fakta oriktigt*, att de tog småsaker utan att se det *väsentliga*: sovjeternas vändning från kompromissmakeriet till oss.

Att jämföra en militär sammandrabbning med Tyskland (som ännu varken upplevt sitt "februari" eller sitt "juli", för att inte tala om oktober), med Tyskland som har en *monarkistisk* borgerligt imperialistisk regering, och upprorskampen i oktober mot fienderna till sovjeterna – sovjeterna som var stadda i mognad från februari 1917 och helt hade mognat i september och oktober – är en sådan barnslighet att man bara behöver peka finger åt den. Se där vilka orimligheter frasen kan leda till!

6

En undanflykt av annat slag: "Men Tyskland kommer att kväva oss ekonomiskt genom ett fördrag om separatfred, att ta ifrån oss kol och spannmål, göra oss till livegna."

Ett vist argument: vi måste acceptera en militär sammandrabbning *utan armé*, trots att denna sammandrabbning säkert leder inte bara till trældom utan också till förkvävning, till att spannmål tas ifrån oss utan ersättning, till Serbiens och Belgiens ställning – det är nödvändigt att acceptera detta, ty annars blir fördraget ofördelaktigt, Tyskland tar ifrån oss 6 eller 12 miljarder i tribut att betalas terminsvis, spannmål för maskiner o d.

O, den revolutionära frasens hjältar! Samtidigt som de förkastar "trældom" hos imperialismen, tiger de *anspråkslöst* om att det är nödvändigt att *störta* imperialismen för att helt befrias från trældom.

Vi går med på ett ofördelaktigt fördrag och separatfred i vetskap om att vi *nu* ännu inte är redo för ett revolutionärt krig, att man måste kunna bida sin tid (liksom vi bidade tiden från juli till oktober och fördrog Kerenskij's trældom, fördrog vår bourgeois trældom), bida tiden tills vi blir starkare. Därför måste man, *om det går* att få en ärkeofördelaktig separatfred, *absolut acceptera* den i den socialistiska revolutionens intresse, en revolution som *fortfarande* är svag (ty den i mognad stadda revolutionen i Tyskland har *ännu* inte kommit oss ryssar till hjälp). Endast om en separatfred är *helt* omöjlig tvingas man genast kämpa, *inte därför att detta kommer att vara en riktig taktik utan därför att vi inte kommer att ha något val*. Med en sådan omöjlighet blir det inte heller möjligt att tvista om den ena eller andra taktiken. Det enda som återstår är att det är oundvikligt att göra det mest förbittrade motstånd. Men så länge ett val finns, måste man välja separatfred och ett ärkeofördelaktigt fördrag, ty det är i alla fall hundra gånger bättre än Belgiens läge.

Vi blir starkare för varje månad, även om vi nu fortfarande är svaga. Den internationella socialistiska revolutionen i Europa mognar för varje månad, även om den nu ännu inte kommit till full mognad. Därför – därför menar "revolutionärerna" (gud bevara oss från dem) att man måste gå till strid när Tysklands imperialism, som försvagas för varje månad (i kraft av den långsamt men ständigt mognande revolutionen i Tyskland), *uppenbarligen* är starkare än vi.

Känslans "revolutionärer" resonerar storartat, de resonerar helt oöverträffat!

7

Den sista och mest "livaktiga", den oftast förekommande undanflykten är, att "den oanständiga freden är en skam, ett förräderi mot Lettland, Polen, Kurland och Litauen".

Är det inte förvånande att just de ryska *borgarna* (och deras snyltgäster: anhängarna till Novyj Lutj, Delo Naroda och Novaja Zjizn) alltmer nitiskt utarbetar detta som det verkar internationalistiska argument?

Nej, det är inte förvånande, eftersom detta argument är en fälla, i vilken bourgeoisin medvetet söker dra in de ryska bolsjevikerna, och en del av bolsjevikerna går omedvetet i fällan på grund av sin kärlek till frasen.

Låt oss teoretiskt granska detta argument: vad är högre – nationernas rätt till självbestämmande eller socialismen?

Socialismen är högre.

Är det tillåtligt att på grund av kränkning av nationernas självbestämmanderätt offra den socialistiska sovjetrepubliken, utsätta den för imperialismens slag i ett ögonblick då imperialismen uppenbarligen är starkare än sovjetrepubliken och sovjetrepubliken uppenbarligen är svagare?

Nej, det är inte tillåtligt. Det är inte en socialistisk utan en *borgerlig* politik.

Vidare. Skulle en fred på villkor att ”vi” återfick Polen, Litauen och Kurland vara en *mindre* skamlig, en mindre annexionistisk fred?

Ur den ryske borgarens synpunkt *ja*.

Ur socialisten-internationalistens synpunkt *nej*.

Ty efter att ha befriat Polen (vilket några *borgare* i Tyskland en tid önskade) skulle den tyska imperialismen ha utövat *ännu starkare* förtryck mot Serbien, Belgien o a.

Att den ryska bourgeoisin tjuter mot en ”oanständig” fred, det är ett riktigt uttryck för dess klassintressen.

Men då några bolsjeviker (som lider av frasens böld) upprepar detta argument, så är det bedrövligt.

Titta på *fakta* rörande den brittisk-franska bourgeoisins beteende. På alla sätt söker den nu dra in oss i kriget mot Tyskland, lovar oss miljoner fördelar, stövlar, potatis, projektiler och lokomotiv (på kredit – detta är inte ”träldom”, var inte rädda! det är ”bara” kredit!). Den vill att vi nu skall kriga mot Tyskland.

Det är begripligt varför den måste vilja detta: därför att vi, för det första, skulle engagera en del av de tyska styrkorna. Därför, för det andra, att sovjetmakten skulle kunna krascha lättast genom en oläglig militär sammandrabbning med den tyska imperialismen.

Den brittisk-franska bourgeoisin gillar en fälla för oss: var så vänliga att gå i krig *nu*, vi gör en storartad vinst på detta. Tyskarna plundrar er, ”tjänar bra” i öster, ger billigare vika i väster och dessutom kommer sovjetmakten att sopas bort ... Kriga, älskvärda ”allierade” bolsjeviker, vi skall hjälpa er!

Och ”vänster”-bolsjevikerna (gud bevara oss från dem) går i fällan deklamerande de mest revolutionära fraser ...

Ja, ja, en av yttringarna av småborgerlighetens spår består i eftergivenhet för den revolutionära frasen. Detta är en gammal sanning, en gammal historia, vilken alltför ofta blir som ny...

8

Sommaren 1907 genomgick vårt parti också en i vissa hänseenden analog sjukdomsattack av den revolutionära frasen.

Petersburg och Moskva, nästan alla bolsjeviker var för bojkott av den tredje riksduman, ersatte en objektiv analys med ”känsla” och gick i fällan.

Sjukdomen har kommit tillbaka.

Tiden är svårare. Frågan är en miljon gånger viktigare. Att insjukna i en sådan tid, det betyder att riskera att revolutionen går under.

Det är nödvändigt att kämpa mot den revolutionära frasen, vi måste bekämpa den, vi måste absolut bekämpa den, så att man inte någon gång skall om oss säga den bittra sanningen, att ”den revolutionära frasen om det revolutionära kriget tillintetgjorde revolutionen”.

Pravda nr 31, den 21 (8) februari 1918

Undertecknat: *Karpov*

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 35, s 343-353